

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ТОКМАЦЬКИЙ МЕХАНІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»**

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о. директора коледжу
Лілія ПЕРВАШОВА
«31» серпня 2025 р.

КАТАЛОГ
вибіркових освітніх компонентів
для здобувачів фахової передвищої освіти
ОПП «БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК»
на 2025-2026 навчальний рік

Запоріжжя 2025 р.

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

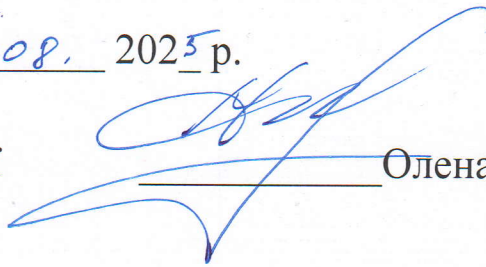
вибіркових освітніх компонентів

ПОГОДЖЕНО

на засіданні циклової комісії
професійних дисциплін з БО та МОА

Протокол № 1 від 31.08. 2025 р.

Голова циклової комісії

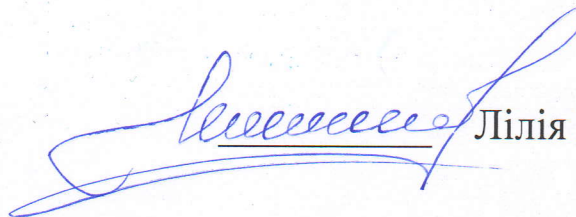
Олена ЧЕТВЕРИК

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

Педагогічною радою
ВСП «Токмацький механічний
фаховий коледж Національного
університету «Запорізька
політехніка»

Протокол № 1 від 31.08 2025 р.

Голова педагогічної ради

Лілія ПЕРВАШОВА

КАТАЛОГ

вибіркових освітніх компонентів для здобувачів фахової передвищої освіти на базі БСО

№	Вибіркові освітні компоненти ОПП	Кількість кредитів ЄКТС	Кількість годин	Семестр	Форма підсумкового контролю
Вибіркові освітні компоненти, що формують загальні компетентності					
1	Основи філософських знань	3	90	III	залік
2	Соціологія	3	90	III	залік
Вибіркові освітні компоненти, що формують спеціальні компетентності					
3	Облікова політика підприємства	3	90	IV	залік
4	Економіка малого та середнього бізнесу	3	90	IV	залік
5	Облік у галузях економіки	3	90	IV	залік
6	Облік у зарубіжних країнах	3	90	IV	залік
7	Управлінський облік	3	90	VI	залік
8	Облік і аудит у банках	3	90	VI	залік
Загальний обсяг вибіркових освітніх компонентів		<u>12</u>	<u>360</u>		

КАТАЛОГ

вибіркових освітніх компонентів для здобувачів фахової передвищої освіти на базі ПЗСО/КР

№	Вибіркові освітні компоненти ОПП	Кількість кредитів ЄКТС	Кількість годин	Семестр	Форма підсумкового контролю
Вибіркові освітні компоненти, що формують загальні компетентності					
1	Основи філософських знань	3	90	I	залік
2	Соціологія	3	90	I	залік
Вибіркові освітні компоненти, що формують спеціальні компетентності					
3	Облікова політика підприємства	3	90	II	залік
4	Економіка малого та середнього бізнесу	3	90	II	залік
5	Облік у галузях економіки	3	90	II	залік
6	Облік у зарубіжних країнах	3	90	II	залік
7	Управлінський облік	3	90	IV	залік
8	Облік і аудит у банках	3	90	IV	залік
Загальний обсяг вибіркових освітніх компонентів		<u>12</u>	<u>360</u>		

Основи філософських знань

Дисципліна «Основи філософських знань» є фундаментальним складником гуманітарної підготовки здобувачів освіти за програмою «Бухгалтерський облік», оскільки вона закладає базу для критичного мислення та етичного ставлення до професійної діяльності. У світі, де бухгалтерський облік стає не просто технічною фіксацією операцій, а мовою бізнес-комунікації, фахівець повинен володіти широким світоглядом і розумінням логіки розвитку суспільства. Вивчення цієї дисципліни дозволяє здобувачам освіти вийти за межі вузькоспеціалізованих алгоритмів і усвідомити місце своєї професії в системі людської культури, що є необхідним для формування інтелектуальної зрілості та професійної відповідальності майбутнього бухгалтера чи аудитора.

Програма курсу охоплює ключові етапи розвитку світової та вітчизняної філософської думки, від античності до постмодерну, з акцентом на ті розділи, що мають прикладне значення для економічної сфери. Здобувачі освіти досліджують онтологію (вчення про буття), гносеологію (теорію пізнання), що допомагає зрозуміти природу істини в обліку, та соціальну філософію. Особлива увага приділяється етиці — як філософській дисципліні про мораль, що є критично важливим для розуміння професійного кодексу етики бухгалтерів. Також вивчаються основи формальної логіки, яка є інструментом побудови бездоганних аналітичних висновків та аргументації своєї позиції в професійних суперечках.

Головною метою вивчення дисципліни є формування у здобувачів освіти навичок самостійного аналізу складних явищ сучасності та вміння оперувати методами раціонального пізнання. Курс спрямований на розвиток здатності бачити цілісну картину економічних процесів, розуміти ціннісні орієнтири суспільства та усвідомлювати етичний вимір професії бухгалтера, де чесність і об'єктивність є професійними чеснотами. Опанування предмета дозволяє майбутнім фахівцям не лише ефективно виконувати технічні завдання, а й бути суб'єктами інтелектуального пошуку, здатними до адаптації в умовах швидких соціальних та економічних змін.

У результаті вивчення дисципліни здобувачі освіти здобудуть знання про основні філософські категорії, закономірності розвитку мислення та принципи професійної етики. Вони оволодіють вміннями логічно і послідовно висловлювати свої думки, застосовувати критичний підхід до аналізу інформації та розв'язувати етичні дилеми, що виникають у практичній діяльності бухгалтера. Здобувачі навчатимуться вести конструктивний діалог, аргументовано захищати власні переконання та керуватися гуманістичними цінностями в управлінні фінансовими потоками, що забезпечить їм статус не лише грамотних виконавців, а й освічених фахівців із високим рівнем соціальної відповідальності.

Соціологія

Дисципліна «Соціологія» є важливим гуманітарним компонентом підготовки здобувачів освіти за програмою «Бухгалтерський облік», оскільки професія бухгалтера існує не у вакуумі, а в динамічному соціальному середовищі. Розуміння структури суспільства, групової динаміки та механізмів соціальної взаємодії дозволяє фахівцеві з обліку краще розуміти поведінку колег, клієнтів та представників контролюючих органів. Вивчення цієї дисципліни допомагає здобувачам освіти усвідомити, що економічні показники та фінансова звітність є відображенням соціальних процесів, а успішна професійна кар'єра залежить не лише від знання стандартів обліку, а й від навичок ефективної комунікації та адаптації в соціумі.

Програма курсу охоплює вивчення суспільства як цілісної системи, аналіз соціальних інститутів, організацій та спільнот. Здобувачі освіти досліджують питання соціальної стратифікації та мобільності, природу соціальних конфліктів та методи їх розв'язання, а також особливості соціології праці та управління. Значна увага приділяється методології соціологічних досліджень, що дозволяє майбутнім бухгалтерам використовувати опитування та анкетування для збору нефінансової інформації про задоволеність персоналу чи лояльність споживачів. Окремий блок присвячено соціології особистості та процесам соціалізації, що є фундаментом для розуміння мотивації працівників у межах будь-якої організації.

Головною метою вивчення дисципліни є формування у здобувачів освіти соціологічного мислення та здатності аналізувати професійну діяльність крізь призму соціальних відносин. Курс спрямований на розвиток навичок критичного сприйняття соціальної інформації, розуміння причин соціальної нерівності та важливості етичних норм у суспільній взаємодії. Опанування предмета дозволяє майбутнім фахівцям з обліку та аудиту ефективно працювати в команді, розуміти корпоративну культуру підприємства та враховувати соціальні наслідки економічних рішень, що сприяє гармонізації відносин усередині колективу та підвищенню престижу професії.

У результаті вивчення дисципліни здобувачі освіти здобудуть системні знання про закони функціонування суспільства, структуру соціальних взаємодій та тенденції розвитку сучасного соціуму. Вони оволодіють вміннями застосовувати методи прикладного соціологічного аналізу для оцінки мікроклімату в організації, виявляти джерела соціальної напруги та пропонувати заходи щодо їх мінімізації. Здобувачі навчатимуться професійно взаємодіяти з різними соціальними групами, враховувати гендерні, вікові та культурні особливості при побудові ділових стосунків, що забезпечить їм статус не лише технічно грамотних бухгалтерів, а й соціально відповідальних фахівців, здатних до конструктивного лідерства.

Облікова політика підприємств

Дисципліна «Облікова політика підприємств» є стратегічно важливим складником професійної підготовки здобувачів освіти за програмою «Бухгалтерський облік», оскільки вона визначає сукупність принципів, методів і процедур, за якими організація веде облік та складає звітність. Для майбутнього фахівця це не просто набір правил, а інструмент управління фінансовими показниками та податковим навантаженням. Вивчення цієї дисципліни дозволяє здобувачам освіти зрозуміти, як через обґрунтований вибір облікових методів можна впливати на оцінку активів, величину капіталу та фінансовий результат, забезпечуючи при цьому прозорість і достовірність інформації для зовнішніх та внутрішніх користувачів.

Програма курсу охоплює ґрунтовний аналіз методологічних засад формування облікової політики відповідно до національних та міжнародних стандартів (МСФЗ). Здобувачі освіти досліджують порядок розробки та затвердження наказу про облікову політику, розглядають варіанти оцінки запасів, методи нарахування амортизації необоротних активів, критерії визнання доходів і витрат, а також формування резервів. Важлива увага приділяється технічним аспектам: організації документообігу, розробці робочого плану рахунків та побудові системи внутрішнього контролю. Окремий блок присвячено порядку зміни облікової політики та розкриттю інформації про неї у примітках до фінансової звітності.

Головною метою вивчення дисципліни є формування у здобувачів освіти здатності самостійно моделювати облікову систему підприємства, виходячи з його стратегічних цілей та галузевої специфіки. Курс спрямований на те, щоб навчити майбутніх бухгалтерів оцінювати вплив обраних методів обліку на фінансовий стан організації та інвестиційну привабливість бізнесу. Опанування предмета дозволяє фахівцям не лише технічно виконувати розрахунки, а й виступати професійними консультантами для менеджменту, обґрунтовуючи доцільність того чи іншого підходу до відображення господарських операцій у межах чинного законодавства.

У результаті вивчення дисципліни здобувачі освіти здобудуть цілісні знання про нормативні вимоги до побудови обліку та методик оптимізації облікових процесів. Вони оволодіють вміннями проектувати положення облікової політики для підприємств різних форм власності, аналізувати наслідки вибору альтернативних методів оцінки та ефективно впроваджувати зміни в облікові процедури. Здобувачі навчатимуться розробляти локальні акти підприємства, що регламентують обліковий процес, координувати взаємодію бухгалтерії з іншими підрозділами та забезпечувати стабільність облікової системи, що стане гарантією їхньої високої кваліфікації та професійної стійкості на ринку праці.

Економіка малого та середнього бізнесу

Дисципліна «Економіка малого та середнього бізнесу» є ключовим практико-орієнтованим складником підготовки здобувачів освіти за програмою «Бухгалтерський облік», оскільки саме сектор малого та середнього підприємництва (МСП) є найбільш динамічним сегментом економіки, що потребує гнучких підходів до обліку та управління. Для майбутнього фахівця важливо розуміти не лише загальні економічні закони, а й специфічні умови функціонування невеликих фірм, де бухгалтер часто виконує функції фінансового консультанта, юриста та аналітика одночасно. Вивчення цієї дисципліни дозволяє здобувачам освіти опанувати методику обґрунтування бізнес-ідей, оцінки ресурсних можливостей та управління витратами в умовах обмеженого капіталу.

Програма курсу охоплює весь життєвий цикл малого підприємства: від процедури державної реєстрації та вибору організаційно-правової форми до аналізу ефективності його діяльності. Здобувачі освіти досліджують особливості формування ресурсного потенціалу МСП, специфіку ціноутворення, а також механізми фінансової підтримки та кредитування малого бізнесу. Особлива увага приділяється спрощеним системам обліку та звітності, податковому плануванню для суб'єктів підприємництва та оцінці ризиків, що виникають у конкурентному середовищі. Окремий блок присвячено розробці бізнес-планів та оцінці інвестиційної привабливості малих проектів.

Головною метою вивчення дисципліни є формування у здобувачів освіти цілісного бачення економічного механізму функціонування малого та середнього бізнесу та здатності забезпечувати його фінансову життєздатність. Курс спрямований на те, щоб навчити майбутніх фахівців з обліку проводити комплексний аналіз витрат і доходів малого підприємства, оптимізувати податкові платежі та знаходити шляхи підвищення прибутковості за рахунок інноваційних рішень. Опанування предмета дозволяє здобувачам адаптувати стандартні облікові процедури до потреб малого бізнесу, забезпечуючи високу точність фінансової інформації при мінімальних адміністративних витратах.

У результаті вивчення дисципліни здобувачі освіти здобудуть системні знання про державну політику підтримки підприємництва, нормативну базу функціонування МСП та методику оцінки ринкової ніші. Вони оволодіють вміннями розраховувати показники окупності витрат, складати прогнози фінансових результатів для малих підприємств та професійно взаємодіяти з банківськими установами й державними фондами. Здобувачі навчатимуться розробляти внутрішні стратегії виживання та росту для суб'єктів малого бізнесу, ефективно використовувати обмежені ресурси та контролювати грошові потоки, що забезпечить їм статус універсальних фахівців, здатних успішно працювати в будь-якому сегменті приватного сектору.

Облік у галузях економіки

Дисципліна «Облік у галузях економіки» є профілюючим практичним складником підготовки здобувачів освіти за програмою «Бухгалтерський облік», оскільки вона розкриває специфіку застосування загальних стандартів у різних сферах господарювання. Професія бухгалтера вимагає гнучкості: принципи обліку в сільському господарстві суттєво відрізняються від обліку в будівництві, торгівлі чи сфері послуг. Вивчення цієї дисципліни дозволяє здобувачам освіти опанувати галузевий інструментарій, що є критично важливим для точного розрахунку собівартості, правильного відображення специфічних активів та формування достовірної звітності, яка враховує технологічні особливості кожного виду бізнесу.

Програма курсу охоплює особливості організації облікового процесу в провідних секторах економіки. Здобувачі освіти досліджують методiku обліку витрат і калькулювання собівартості у промисловості, особливості обліку біологічних активів та сільськогосподарських робіт, нюанси товарних операцій у гуртовій та роздрібній торгівлі, а також специфіку обліку в будівництві та на підприємствах готельно-ресторанного бізнесу. Важлива увага приділяється галузевим нормативним актам, методичним рекомендаціям та особливостям документообігу, що зумовлені специфікою технологічних циклів — від тривалого виробництва в машинобудуванні до коротких циклів у сфері громадського харчування.

Головною метою вивчення дисципліни є формування у здобувачів освіти здатності адаптувати загальну систему бухгалтерського обліку до конкретних галузевих умов. Курс спрямований на те, щоб навчити майбутніх фахівців розуміти взаємозв'язок між технологією виробництва та побудовою рахунків, правильно класифікувати витрати за статтями та елементами залежно від виду діяльності та забезпечувати контроль за використанням специфічних ресурсів. Опанування предмета дозволяє бухгалтеру стати експертом у своїй галузі, здатним надавати менеджменту глибоку аналітику щодо ефективності використання техніки, палива, сировини чи специфічних запасів.

У результаті вивчення дисципліни здобувачі освіти здобудуть вичерпні знання про галузеві особливості бухгалтерського обліку та вимоги до калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг). Вони оволодіють вміннями проектувати робочий план рахунків з урахуванням специфіки виробничого циклу, документувати складні господарські операції та розраховувати фінансовий результат за різними видами діяльності. Здобувачі навчатимуться враховувати сезонність, технологічні втрати та галузеві ризики при складанні звітності, що забезпечить їм статус універсальних та затребуваних професіоналів, готових до роботи в будь-якому секторі реальної економіки.

Облік у зарубіжних країнах

Дисципліна «Облік у зарубіжних країнах» є ключовим вікном у глобальний професійний простір для здобувачів освіти за програмою «Бухгалтерський облік». У часи, коли кордони для бізнесу стають дедалі прозорішими, а українські компанії активно виходять на міжнародні ринки капіталу, знання національних систем обліку провідних країн світу стає стратегічною перевагою. Вивчення цієї дисципліни дозволяє здобувачам не лише порівняти вітчизняну практику з іноземною, а й зрозуміти філософію різних облікових шкіл, що є необхідним для роботи в транснаціональних корпораціях, аудиторських компаніях «Великої четвірки» та організаціях, які залучають іноземні інвестиції.

Програма курсу охоплює аналіз основних моделей бухгалтерського обліку: англо-американської, континентальної, латиноамериканської та ісламської. Здобувачі досліджують особливості фінансової звітності в США (US GAAP), Великій Британії, Німеччині та Франції, вивчаючи, як культурні, релігійні та політичні чинники впливають на формування облікових стандартів. Значна увага приділяється процесам гармонізації та конвергенції обліку на базі МСФЗ. Окремий блок присвячений техніці ведення обліку за кордоном: структурі рахунків, методам оцінки активів, обліку оренди, податковим аспектам та специфіці складання консолідованої звітності в різних юрисдикціях.

Головною метою вивчення дисципліни є формування у здобувачів освіти крос-культурної професійної компетентності та здатності трансформувати показники звітності згідно з вимогами різних національних систем. Курс спрямований на те, щоб навчити майбутніх фахівців розуміти логіку іноземних партнерів та інвесторів, вільно оперувати міжнародною термінологією та аналізувати фінансовий стан закордонних контрагентів. Опанування предмета дозволяє бухгалтеру стати «міжнародним фахівцем», здатним забезпечити єдину мову спілкування між головним офісом та іноземними філіями, що є критично важливим для глобальної стійкості бізнесу.

У результаті вивчення дисципліни здобувачі освіти здобудуть ґрунтовні знання про світові тенденції розвитку бухгалтерської професії та особливості регулювання обліку в різних країнах. Вони оволодіють вміннями здійснювати порівняльний аналіз облікових процедур, трансформувати звітність, складену за національними стандартами, у форматі, зрозумілі закордонним користувачам, та оцінювати вплив міжнародних податкових правил на результати діяльності. Здобувачі навчатимуться працювати в умовах мультистандартного облікового середовища, що забезпечить їм статус висококласних експертів, готових до успішної кар'єри в будь-якій точці світу.

Управлінський облік

Дисципліна «Управлінський облік» є стратегічно важливим інструментом підготовки фахівців за програмою «Бухгалтерський облік», оскільки вона перетворює бухгалтера з реєстратора господарських операцій на активного учасника процесу прийняття управлінських рішень. На відміну від фінансового обліку, управлінський облік орієнтований на внутрішніх користувачів та майбутні результати, надаючи керівництву релевантну інформацію для стратегічного та оперативного планування. Вивчення цієї дисципліни дозволяє здобувачам освіти опанувати методику трансформації первинних даних у дієві аналітичні звіти, що допомагають бізнесу оптимізувати витрати, підвищувати рентабельність та ефективно реагувати на виклики динамічного ринкового середовища.

Програма курсу охоплює комплекс тем, присвячених побудові внутрішньої системи збору та інтерпретації даних про діяльність підприємства. Здобувачі освіти досліджують сучасні методи класифікації витрат, системи калькулювання собівартості, такі як «директ-костинг» та «стандарт-кост», а також методику аналізу взаємозв'язку «витрати – обсяг – прибуток» (CVP-аналіз). Важливий розділ присвячено бюджетуванню та системі контролю за відхиленнями за центрами відповідальності, що дозволяє детально відстежувати ефективність кожного підрозділу. Окремий блок присвячено стратегічному управлінському обліку та збалансованій системі показників, які інтегрують фінансові та нефінансові індикатори успіху в єдину модель адміністрування.

Головною метою вивчення дисципліни є формування у здобувачів освіти навичок обґрунтування складних управлінських альтернатив на основі точних економічних розрахунків. Курс спрямований на те, щоб навчити майбутніх фахівців визначати поріг рентабельності, розраховувати запас фінансової міцності та приймати зважені рішення щодо доцільності інвестицій, ціноутворення або зміни асортиментної політики. Опанування предмета дозволяє бухгалтеру стати архітектором внутрішньої інформаційної системи компанії, яка забезпечує прозорість бізнес-процесів та дозволяє керівництву приймати рішення не на основі інтуїції, а спираючись на глибокий аналіз реальних економічних показників.

У результаті вивчення дисципліни здобувачі освіти здобудуть ґрунтовні знання про методологію внутрішнього контролю та формування бюджетів різних рівнів. Вони оволодіють вміннями здійснювати моніторинг витрат у реальному часі, розробляти систему КРІ для оцінки роботи персоналу та професійно готувати аналітичні звіти для топменеджменту. Здобувачі навчатимуться використовувати інструменти управлінського обліку для виявлення прихованих резервів підприємства, мінімізації втрат та довгострокового планування прибутку, що забезпечить їм статус затребуваних фахівців, здатних забезпечити фінансовий успіх та стратегічний розвиток будь-якої організації.

Облік і аудит у банках

Дисципліна «Облік і аудит у банках» є спеціалізованим складником професійної підготовки за програмою «Бухгалтерський облік», оскільки банківська сфера має унікальну систему регулювання та специфічний характер операцій. Для майбутнього фахівця важливо розуміти, що банк — це не просто підприємство, а фінансова установа, де об'єктами обліку є грошові потоки, кредитні портфелі та складні фінансові інструменти. Вивчення цієї дисципліни дозволяє здобувачам освіти опанувати принципи відображення банківських операцій згідно з міжнародними стандартами та вимогами Національного банку України, що є фундаментом для забезпечення прозорості та надійності банківської системи країни.

Програма курсу охоплює вивчення особливостей побудови плану рахунків бухгалтерського обліку в банках, методика обліку касових та розрахункових операцій, а також специфіку відображення депозитних і кредитних послуг. Здобувачі досліджують механізми формування банківських резервів, облік операцій з цінними паперами, іноземною валютою та дорогоцінними металами. Окремий значний блок присвячено методології внутрішнього та зовнішнього аудиту банківських установ, де вивчаються процедури оцінки ризиків, перевірки дотримання економічних нормативів капіталу та ліквідності, а також підготовка аудиторських висновків для регуляторів та інвесторів.

Головною метою вивчення дисципліни є формування у здобувачів освіти системи знань щодо організації облікового процесу та контролю в комерційних банках. Курс спрямований на те, щоб навчити майбутніх професіонерів не лише фіксувати транзакції, а й здійснювати глибокий аналіз якості банківських активів та оцінювати фінансову стійкість установи. Опанування предмета дозволяє фахівцям професійно орієнтуватися в електронних платіжних системах, розуміти логіку формування банківського прибутку та забезпечувати високу точність фінансової звітності в умовах жорсткого регуляторного нагляду.

У результаті вивчення дисципліни здобувачі освіти здобудуть вичерпні знання про нормативне забезпечення банківської діяльності та міжнародні стандарти фінансової звітності для фінансового сектору. Вони оволодіють вміннями документувати міжбанківські операції, проводити аудит кредитних справ та аналізувати дотримання банком пруденційних показників. Здобувачі навчатимуться використовувати сучасні банківські інформаційні системи для автоматизації обліку, здійснювати моніторинг операційних ризиків та готувати звітність згідно з вимогами НБУ, що забезпечить їм статус висококваліфікованих експертів, готових до успішної кар'єри у банківському та аудиторському секторах.